



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 51/2021-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, proti postupu Okresného súdu Košice I v konaní sp. zn. 16C/2018/2010 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Košice I v konaní sp. zn. 16C/218/2010 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Košice I **prikazuje, aby** v konaní sp. zn. 16C/218/2010 **konal bez zbytočných prietáhov.**
3. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadosťučinenie **2 000 eur**, ktoré **je** Okresný súd Košice I **povinný** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Košice I **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **450,29 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje.**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 13. marca 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I v konaní sp. zn. 16C/218/2010. Sťažovateľka okrem toho žiada, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných

prieťahov, zakázal mu pokračovať v porušovaní práva sťažovateľky a priznal jej finančné zadosťučinenie 8 000 eur a náhradu trov konania.

II.

2. Proti sťažovateľke bola 28. mája 2010 podaná žaloba na okresnom súde, ktorej predmetom je zaplatenie nedoplatku na nájomnom a službách spojených s užívaním bytu. Okresný súd 3. júna 2010 vydal platobný rozkaz, proti ktorému sťažovateľka 6. júla 2010 podala odpor. Výzvou zo 16. augusta 2010 súd vyzval žalobcu, aby špecifikoval nárok. Dňa 26. januára 2011 súd odoslal stranám sporu výzvu a poučenia podľa Občianskeho súdneho poriadku.

3. Žalobca 22. marca 2011 doručil súdu návrh na pripustenie zmeny žaloby, o ktorom súd rozhodol uznesením z 22. marca 2011 tak, že zmenu pripustil. Prvý termín pojednávania súd nariadil na 8. február 2012, na ktorom vec prejednal a odročil termín pojednávania na 13. apríl 2012 pre účely doplnenia dokazovania. Uznesením z 28. februára 2012 súd pripustil do konania na strane žalovaného inú žalovanú. Proti tomuto uzneseniu podala sťažovateľka odvolanie. Dňa 5. marca 2012 žalobca doručil súdu ďalší návrh na pripustenie zmeny žaloby. Nariadený termín pojednávania na 13. apríl 2012 súd zrušil z dôvodu predloženia spisu s odvolaním na rozhodnutie krajskému súdu, ktorý odvolanie sťažovateľky uznesením z 31. augusta 2012 odmietol.

4. Ďalší termín pojednávania súd nariadil na 10. január 2014, ktoré na žiadosť sťažovateľky z dôvodu jej práceneschopnosti bolo odročené na neurčito. Následne súd zisťoval pobyt žalovanej 2 v Nemecku. Žalobca 11. januára 2015 a 27. októbra 2016 doručil súdu ďalšie návrhy na zmenu žaloby, o ktorých súd uznesením z 6. apríla 2017 rozhodol tak, že zmenu žaloby nepripustil. Súd nariadil ďalší termín pojednávania na 30. jún 2017, na ktorom vec prejednal a odročil pojednanie na 25. august 2017. Súd opäť rozhodoval o návrh na zmenu žaloby v zmysle návrhu z 20. júla 2017 a uznesením z 13. októbra 2017 nepripustil zmenu žaloby, proti ktorému podal žalobca sťažnosť. Súd uznesením z 21. decembra 2017 konanie proti žalovanej 2 zastavil.

5. Ďalší termín pojednávania súd nariadil na 2. február 2018, na ktorom vec prejednal a odročil na 16. február 2018. V ten istý deň súd uznesením zmenu žaloby nepripustil. Na pojednaní 16. februára 2018 súd vec prejednal a vyhlásil rozsudok, proti ktorému strany podali odvolanie. Dňa 10. októbra 2018 bol spis spolu s odvolaním predložený krajskému súdu. Dňa 10. júla 2019 vydal okresný súd vo veci opravné uznesenie a 11. septembra 2018 vrátil spis krajskému súdu, ktorý rozsudkom z 28. januára 2020 rozhodol tak, že niektoré výroky rozsudku okresného súdu potvrdil a niektoré zrušil. Proti rozsudku podal žalobca dovolanie. Spis bol 5. októbra 2020 predložený najvyššiemu súdu. Dňa 21. apríla 2021 dovolací súd vrátil vec okresnému súdu pre účely odstránenia väd plnomocenstva advokáta žalobcu.

III.

6. Sťažovateľka namieta, že k porušeniu označených práv došlo najmä tým, že okresný súd vo veci nekonal rýchlo a účinne, keďže od podania žaloby v napadnutom konaní ubehlo už viac ako 11 rokov a vec nie je doteraz právoplatne ukončená. Ďalej uvádza, že vec patrí do bežnej rozhodovacej agendy súdov, konanie nie je zaťažené veľkým počtom účastníkov a nie je zaťažené ani potrebou znaleckého dokazovania. Podľa sťažovateľky je postup súdu neefektívny a objavujú sa v ňom dlhé

obdobia nečinnosti, počas ktorých súd nevykonal žiaden úkon, konkrétne uvádza obdobie od 12. decembra 2012 do 11. januára 2016.

7. Okresný súd sa k prijatej ústavnej sťažnosti vyjadril tak, že uznal nečinnosť od 26. januára 2011 do 8. februára 2012, od 27. septembra 2012 do 10. januára 2014 a od 10. januára 2014 do 30. júna 2017, v ktorých neurobil žiaden úkon smerujúci k rozhodnutiu vo veci. Poukázal aj na to, že nepostupoval vo veci sústredene, keďže dovolací súd vrátil vec okresnému súdu pre účely odstránenia väd plnomocenstva advokáta žalobcu.

8. K vyjadreniu okresného súdu sťažovateľka poukázala na to, že opätovné pripúšťanie zmien žaloby nezodpovedalo procesným predpisom a viedlo k ďalšiemu predlžovaniu konania. Z hľadiska predmetu sporu zdôraznila, že i napriek tomu, že okresný súd zamietol žalobu v jej podstatnej časti a krajský súd ho potvrdil, sťažovateľka už 11 rokov žije v stave neistoty a obáv z výsledku konania. Zároveň poukázala na to, že sám okresný súd vo svojom vyjadrení skonštatoval, že vo veci boli spôsobené prietahy v konaní.

IV.

9. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

10. Vec sťažovateľky je z právneho aj skutkového hľadiska jednoduchá. V správaní sťažovateľky neboli zistené také skutočnosti, ktoré by významne vplývali na dĺžku konania. Rozhodujúci bol postup okresného súdu v konaní, v ktorom sa vyskytli viaceré obdobia nečinnosti od 26. januára 2011 do 8. februára 2012, od 27. septembra 2012 do 10. januára 2014 a od 10. januára 2014 do 30. júna 2017, v ktorých súd neurobil žiadny úkon smerujúci k rozhodnutiu vo veci. Dokonca aj v dovolacom konaní nesprávnou činnosťou okresného súdu došlo k prietahom v konaní, a to pre nedostatok plnomocenstva advokáta žalobcu, ktoré mal odstrániť okresný súd. Tieto okolnosti opodstatňujú záver, že uplatnené základné práva sťažovateľky týkajúce sa včasnej súdnej ochrany porušené boli. Preto ústavný súd vyslovil, že postupom okresného súdu bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

11. Vzhľadom na to, že o žalobe proti sťažovateľke nebolo do nálezu ústavného súdu rozhodnuté, bolo podľa čl. 127 ods. 2 ústavy okresnému súdu prikázané, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov. Vzhľadom na to nebol dôvod, aby bolo okresnému zároveň zakázané ďalej porušovať základné práva sťažovateľky, keďže príkaz konať obsahuje aj zákaz pokračovať v porušovaní jej základných práv.

12. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Okrem už uvedených kritérií pri rozhodovaní o prietahoch v konaní treba prihliadnúť na predmet sporu a jeho význam pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02). Z hľadiska predmetu sporu je dôležité uviesť, že i napriek tomu, že okresný súd zamietol žalobu proti sťažovateľke v jej podstatnej časti a krajský súd ho potvrdil,

sťažovateľka už 11 rokov žije v stave neistoty a obáv z výsledku konania Právna neistota sťažovateľky môže byť odstránená len rozhodnutím o žalobe. S prihliadnutím na charakter veci, dĺžku obdobia nečinnosti okresného súdu a význam sporu pre sťažovateľku ústavný súd návrhu na priznanie finančného zadosťučinenia vyhovel sčasti, a to tak, že jej priznal 2 000 eur.

V.

13. Zistené porušenie základných práv sťažovateľky odôvodňuje to, aby jej okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli zastúpením advokátkou, 450,29 eur. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina priemernej mzdy za predchádzajúci polrok (§ 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky). Sťažovateľka má nárok na náhradu za dva úkony právnej služby v roku 2020 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti 2 x 177 eur), čo spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 10,62 eur) predstavuje 375,24 eur, k čomu treba podľa § 18 ods. 3 vyhlášky pripočítať daň z pridanej hodnoty 75,05 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. júna 2021

Robert Šorl
predseda senátu